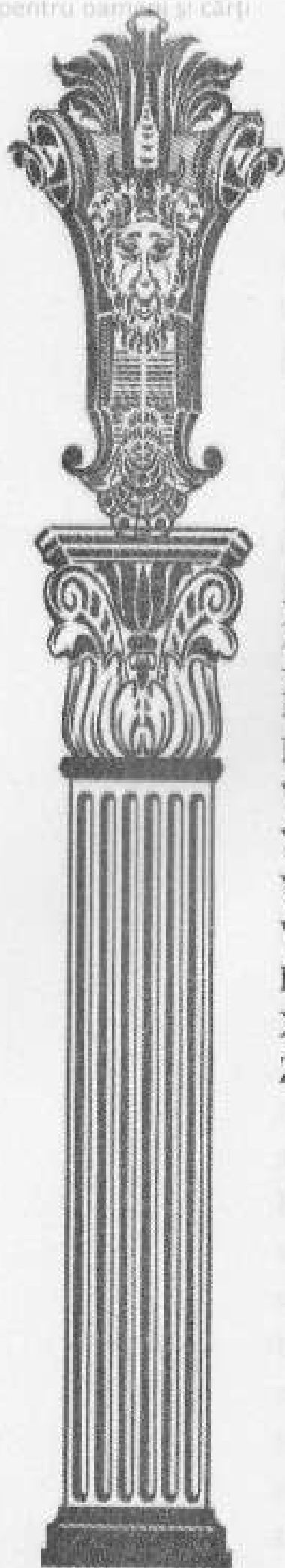

HOMER

ILIADA

editura
Eduard

CUPRINS

I. Judecata lui Paris.....	5
II. Răpirea Elenei.....	12
III. Mânia lui Achile.....	16
IV. Menelaos și Paris.....	29
V. Reluarea luptei.....	35
VI. Hector și Andromaca.....	45
VII. Oameni și zei.....	51
VIII. Patrocle.....	80
IX. Întoarcerea lui Achile în luptă.....	92
X. Moartea lui Hector.....	104
ZEI ÎN MITOLOGIA GREACĂ.....	119

I. Judecata lui Paris

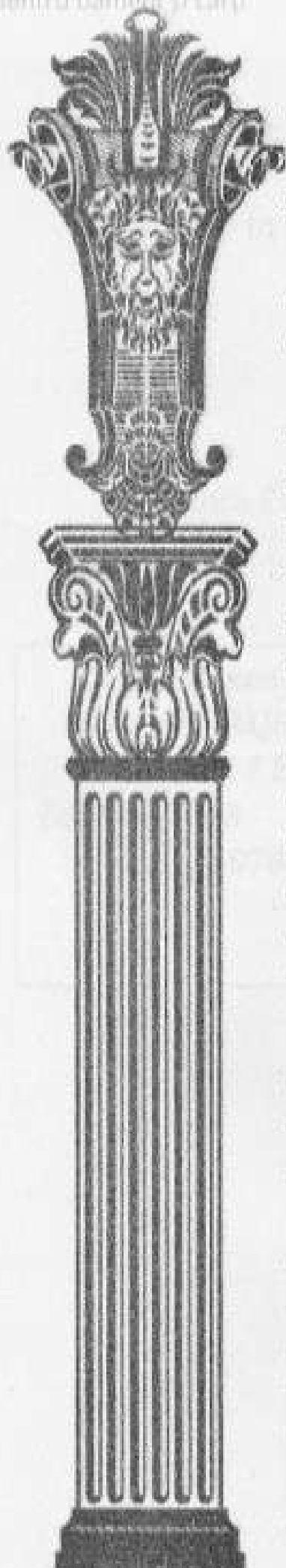
e spune că odată, tare demult, domnea în cetatea Troia un bărbat bun și destoinic, pe nume Priam. Pentru că avea un foarte mare respect pentru zei, aceștia fuseseră darnici cu el și cu cetatea. Ce alți locuitori se puteau lăuda cu belșugul și armonia din casele lor mai mult decât troienii? Ce altă cetate se ridica mai mândră decât Troia? Iar Priam se putea socoti fericit, deoarece Hecuba, soția sa, care îi dăruise deja un fiu, pe viteazul Hector, era acum însărcinată pentru a doua oară.

Într-o dimineată însă, Hecuba dădu buzna, speriată, în sala tronului, unde Priam era la sfat cu fruntașii cetății:

– Iubite rege, spuse ea, presimt că o mare nenorocire se va abate asupra noastră! Zeii, care ne iubesc atât de mult, ne-au trimis un avertisment: pe când mă odihneam în camera mea, am avut un vis teribil. Se făcea că m-au apucat durerile face-rii și, în loc să aduc pe lume un copil, am născut o torță. Și flacăra torței se făcea din ce în ce mai mare, până a ajuns să cuprindă toată cetatea și să o mistuie într-o clipită. Ce să fie cu visul acesta? Ce vor zeii să ne spună cu asta?

– Liniștește-te, draga mea, încercă Priam să-și împace soția. Să-l chemăm pe Esacos, cel născut

din căsătoria mea cu Arisbe, și să-l rugăm să ne stălmăcească visul. Știi doar că nimeni din cetate nu se pricepe mai bine ca el la astfel de lucruri!

Zis și făcut! Esacos veni de îndată și, auzind ce visase mama sa vitregă, căzu pe gânduri. În cele din urmă grăi:

– O, tată, sper că nu mă vei urî pentru cele ce-ți voi spune! Într-adevăr, visul Hecubei este trimis de zei ca să ne avertizeze să nu-l lăsăm în viață pe fiul pe care aceasta-l va naște, căci mare suferință va intra în casele noastre. Fiul pe care tu îl aștepti cu mare dragoste va aduce războiul în Troia și din pricina lui va pieri cetatea.

Priam îl ascultă cu inima frântă: își dorise atât de mult un al treilea fiu, și acum trebuia să-l sacrifice de dragul cetății. Nu se putea pune însă cu dorințele zeilor, așa că, atunci când se născu copilul, un băiat de toată frumusețea, îi porunci slujitorului său credincios, Agelaos, să-l ia și să-l abandoneze pe muntele Ida. Înainte de asta, îi dădu numele Paris.

Zei s-au răzgândit însă și au hotărât o altă soartă pentru Paris. Pe muntele Ida, a fost găsit și alăptat de o ursoaică. Apoi, după câteva zile, a fost găsit de niște păstori, care au decis să-l crească.

În vremea aceasta, zeii nu erau preocupați doar de soarta Troiei și a lui Paris. Lumea Olimpului, unde ei își aveau sălașul, era în mare fierbere: Hephaistos cocea bucate alese, Apollo își acorda lira, iar zeițele își probau rochiile cusute cu fire de aur și împodobite cu cele mai strălucitoare pietre prețioase, cu care să se gătească pentru a fi frumoase la apropiata nuntă a nereidei Thetis cu muritorul Peleu.

Ziua nunții a fost una dintre cele mai minunate și noaptea promitea a fi la fel până în momentul în care porțile palatului fură date cu putere la o parte și în mijlocul nuntașilor își făcu apariția Eris, zeița discordiei. Pe ea nu o invitaseră zeii la nuntă pentru că toți știau cât de rea este și cum reușește, pe oriunde se duce, să bage zăzania nu numai între oameni, ci și între zei. S-au gândit prost zeii, căci Eris, aflând despre nuntă, se simți jignită că numai ea nu fusese invitată și se hotărî să se răzbune. Iat-o stând mâniată în mijlocul sălii de bal:

– Nefericiților, ați avut curajul să mă ignorați tocmai pe mine? Nu știți că discordia trimisă de mine pătrunde în suflete și de acolo nu poate fi alungată nici măcar de puterea lui Zeus? Cu mine vreți voi să vă încercați puterile? Ați pierdut deja, pentru că eu ies mereu învingătoare!

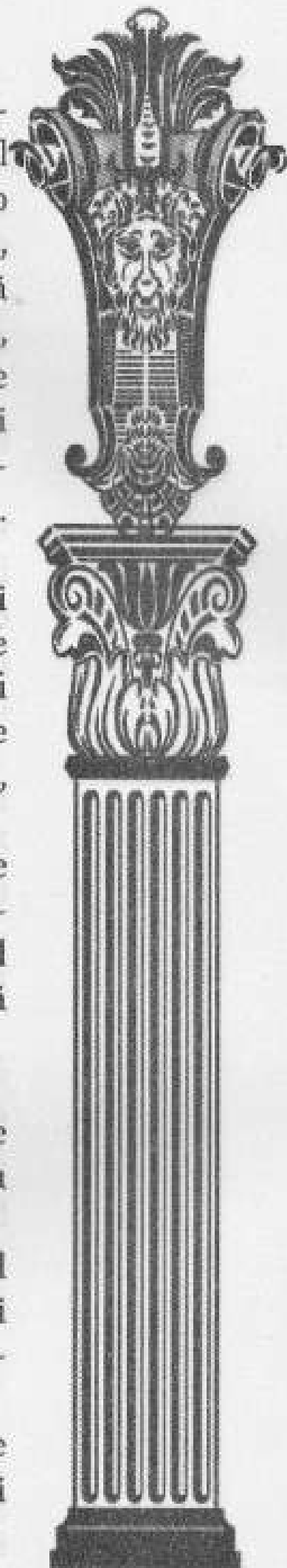
Zicând acestea, părăsi în hohote stranii de râs sala balului, nu înainte de a arunca în mijlocul nuntașilor un măr cu totul și cu totul de aur. Îl ridică zeița frumuseții, Afrodita. Îl cercetă mirată și spuse:

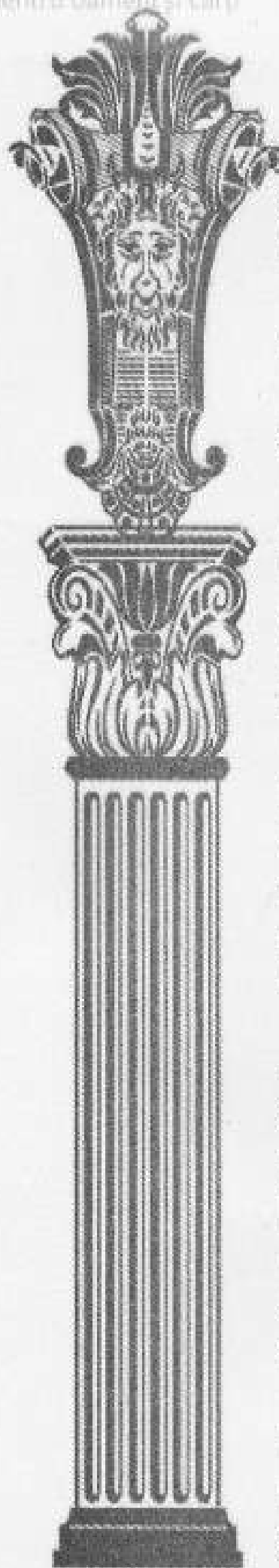
– Mărul acesta atât de minunat îmi aparține!

– De ce crezi acest lucru? săriră de la locurile lor celelalte zeițe. Eris l-a lăsat poate ca dar pentru miri!

– Nu, e sigur pentru mine! Uitați-vă! Pe el scrie: «Celei mai frumoase»! Nu sunt eu cea mai frumoasă dintre voi? Nu frumusețea mea este cântată în versuri de către poeți?

– Te crezi mai frumoasă decât mine? zise supărată Hera, soția lui Zeus și regină peste toți zeii.

– Vă certăți degeaba! interveni Atena, zeița înțelepciunii. Se știe că, atunci când doi se ceartă, al treilea câștigă. Prin urmare, mărul se cuvine să fie al meu!

– Ba al meu, ba al meu! spuseră celelalte două zeițe.

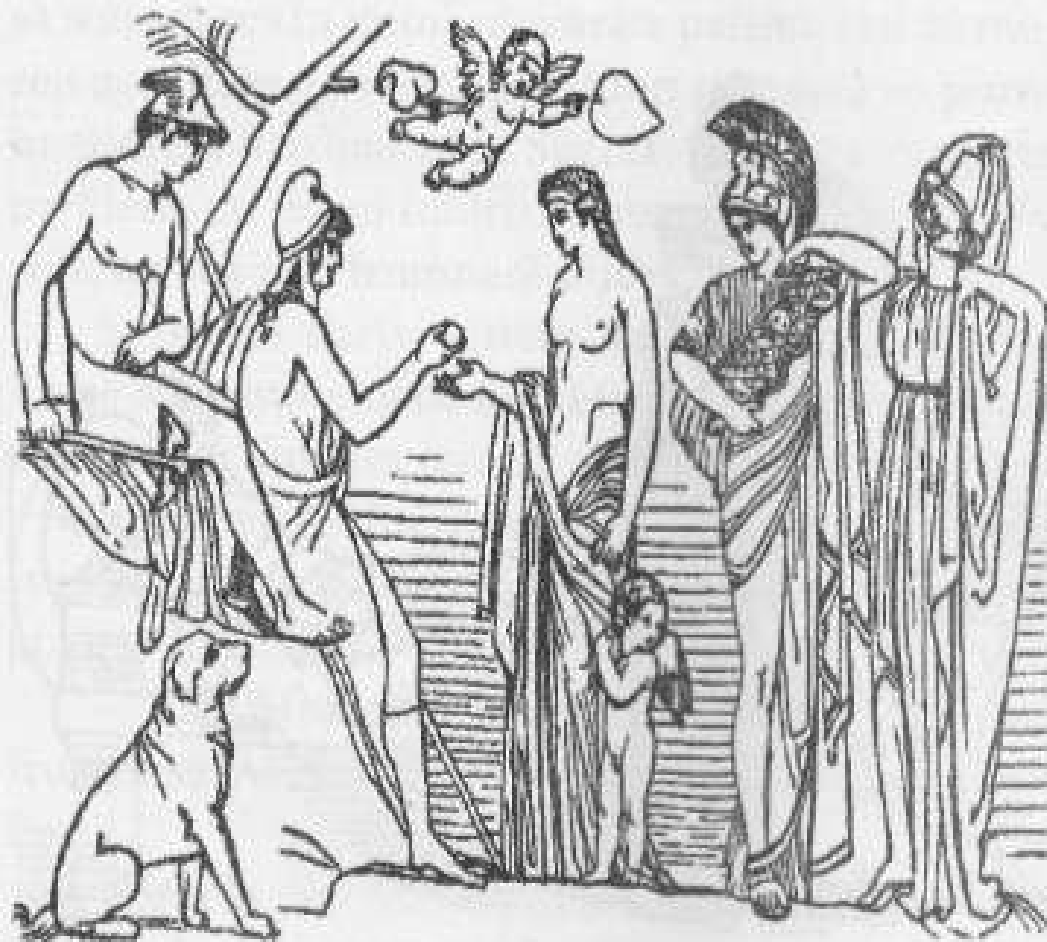
Văzând că cearta se încinge, Zeus le opri cu un gest:

– Nu voi trebuie să hotărâți cui îi va aparține mărul și niciunui zeu nu îi este sortit să facă acest lucru. Judecător al frumuseții voastre nu poate fi decât Paris, fiul regelui Priam, cel care acum trăiește printre păstori. Așteptați să crească și veți afla cine este cea mai frumoasă dintre voi!

Trecură anii și, odată cu trecerea lor, crescuseră și Paris. Sosită și ziua în care acesta avea să judece care dintre zeițe este cea mai frumoasă. Iată-le pe cele trei, Afrodita, Hera și Atena, făcându-și apariția pe muntele Ida, însoțite de Hermes. La vederea lui Paris, Hermes, care era mesagerul zeilor, grăi:

– Tinere, nu te speria! Suntem zei, dar nu am venit aici pentru a-ți face rău, ci dimpotrivă, pentru a-ți cere ajutor. De mulți ani, lumea zeilor nu a mai cunoscut liniștea din cauza unui măr care trebuie atribuit celei mai frumoase dintre zeițe. Numai ție îți este scris să fi judecătorul într-o astfel de cauză. Spune, așadar, pe care dintre cele trei o consideri cea mai frumoasă?

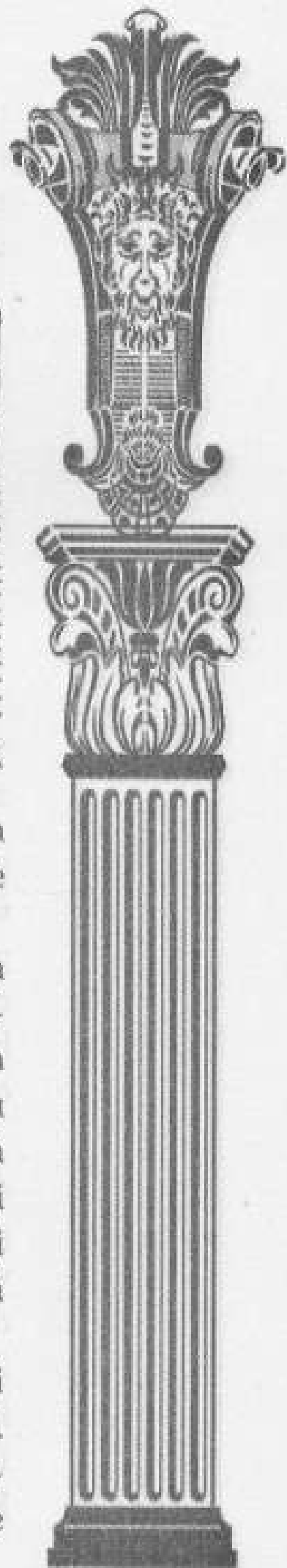
Paris începu să le cerceteze pe zeițe. Niciodată nu văzuse ceva mai frumos. Ochii i se opreau asupra uneia, apoi alergau spre chipul alteia. Îi era prea greu să se hotărască, pentru că toate erau foarte

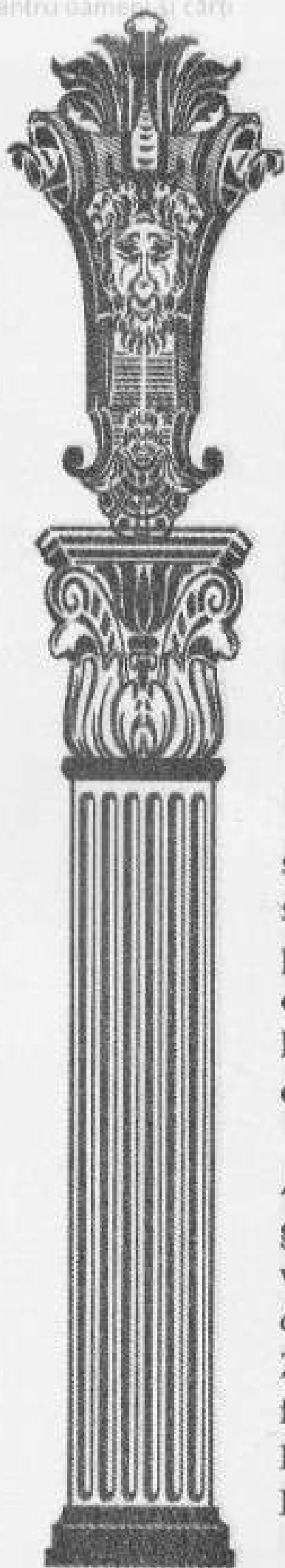

frumoase. Văzându-l șovăitor, zeițele se luară la întrecere în a-i promite lucruri care mai de care mai atrăgătoare. Prima începu Hera:

– Sunt Hera, stăpână peste zei! Nu degeaba m-a ales măritul Zeus să-i fiu soție! Desemnează-mă drept cea mai frumoasă dintre zeițe și din puterea mea îți voi da și ție, căci răsplata pentru alegerea pe care-o vei face va fi întreaga Asie, ba chiar întreg Universul. Voi face astfel încât să deții o foarte mare putere și toți să ți se închine. Oare îți dorești mai mult decât asta? Ce bărbat nu vrea să aibă la picioare lumea întreagă?

– Ba eu, zise Atena, zeița cu ochii de azur, îți voi oferi ceva mult mai de râvnit decât puterea. Toți știu că m-am născut din capul tatălui meu, temutul Zeus, și acest fapt mi-a conferit înțelepciune

și îndemânare. Din ele îți voi oferi și ție, o, Paris, ca să ajungi cel mai înțelept muritor și să vină la tine, pentru sfat, toți puternicii lumii. În plus, pentru că sunt și zeița războinică, îți ofer victoria în orice luptă. Tu trebuie doar să mă alegi pe mine drept cea mai frumoasă dintre zeițe.

– Ha, ha, ha! nu se putu abține din râs zeița Afrodita. Naivelor, oare credeți că-l puteți amăgi pe un astfel de bărbat cu asemenea daruri? Eu, voinicule, îți ofer iubirea celei mai frumoase femei din lume. Nu ai auzit de Elena din Sparta, fiica lui Zeus și a Ledei? Zeci de bărbați și-au dorit-o și au fost gata să se ia la luptă pentru a-i câștiga mâna. Eu sunt zeița frumuseții și a iubirii, iar fiul meu, Eros, cel care poate doar cu o atingere de săgeată

să stârnească în inimi adevărate patimi, îmi dă mereu ascultare. O vorbă să-i spun și îndată va porni în zboru-i înaripat spre Sparta, pentru a o săgeta pe Elena cu fiorul iubirii pentru tine. Ce zici? Nu sunt eu cea mai frumoasă dintre zeițe?

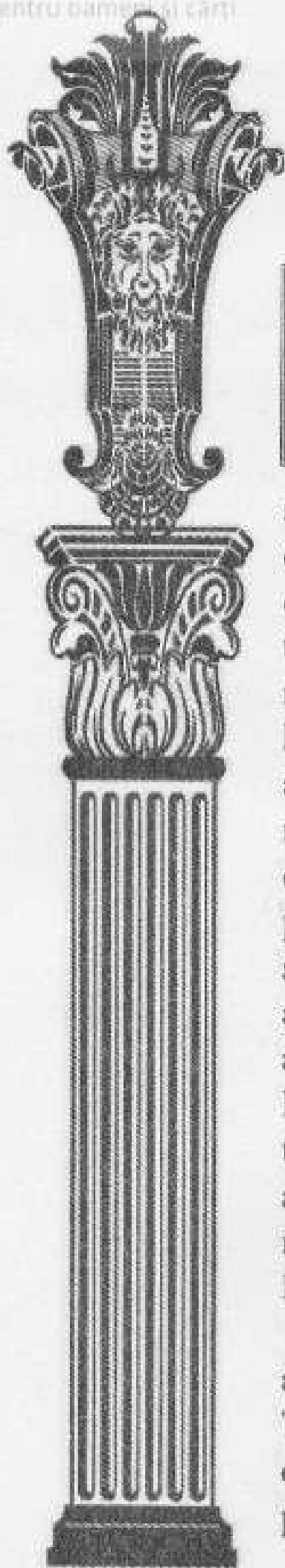
Se gândi Paris: putere, faimă, înțelepciune... La ce sunt bune dacă nu ai iubire? Și încă iubirea celei mai frumoase femei.

În venele-i tinere sângele începu să-i clocoțească, pentru că deja visa la Elena și la dragostea ei.

– Tu, Afrodita, ești, fără îndoială, cea mai frumoasă! Al tău să fie mărul! spuse într-un sfârșit Paris.

Vorbele lui nu rămaseră fără urmări. Cele două zeițe s-au supus judecății, pentru că asta era voința lui Zeus, însă au jurat să nu lase nepedepsită jignirea ce le fusese adusă. Vor avea ele grijă de Paris și de toți ai lui!

II. Răpirea Elenei

a puțină vreme după judecată, regele Priam hotărî să organizeze, în amintirea fiului pierdut, niște serbări cum n-au mai fost. Slujitorii porniră în toate părțile regatului să strângă cele necesare petrecerii și să-i invite pe toți la întreceri. Tare se mai bucurară când, ajunși la turmele îngrijite de păstorii care-l crescuseră pe Paris, găsiră acolo un taur de toată frumusețea, pe care, gândeau ei, Priam va fi nerăbdător să-l ofere drept premiu învingătorului la jocuri. Taurul acesta era însă animalul preferat al lui Paris și, pentru că nu era împăcat cu pierderea lui, tânărul hotărî să participe și el la întreceri, doar-doar va putea să-l recâștige. Într-adevăr, Paris puse atâta suflet în fiecare acțiune a sa, încât reuși să-i învingă pe cei mai temuți adversari, iar printre aceștia și pe fiii regelui (am uitat să vă spun că Priam și Hecuba au mai avut, după abandonarea lui Paris, o mulțime de băieți și fete). Deifob, unul dintre frați, iritat că fusese învins tocmai de un păstor, a scos sabia și s-a pregătit să-l atace. La acest lucru nu se așteptase Paris și, pentru a scăpa de mânia lui Deifob, s-a refugiat în altarul lui Zeus.

– O, Zeus, stăpân al oamenilor și al zeilor, ajută-mă în acest moment neprielnic! zise păstorul. Tu, cel care oferi întotdeauna protecție oamenilor cinstiți, nu-l lăsa pe acest tânăr să încalce legea ospetiei rănindu-l pe unul dintre invitații la întreceri!

Zeus se îndură de tânăr și-l salvă prin vorbele Casandrei, una dintre fiicele lui Priam, înzestrată cu darul profeției:

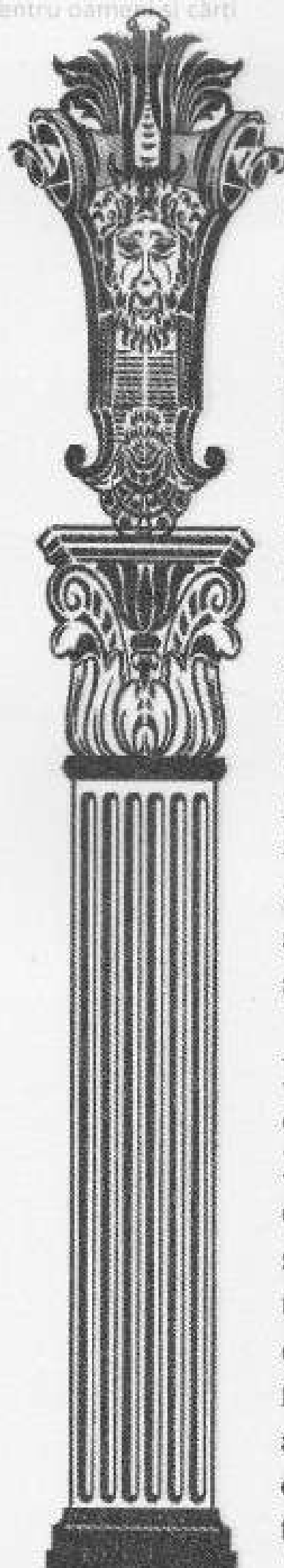
– Tată, nu îngădui ca Deifob să comită un sacrilegiu, căci vina lui va fi îndoită: nu numai că-l va răni pe unul dintre oaspeți, dar își va răni chiar fratele. Uită-te cu atenție și vei recunoaște în el trăsăturile noastre de familie! El este fiul pe care l-ai pierdut odinioară!

La auzul acestor vorbe, Priam prinse a-l privi cu atenție pe tânăr. Parcă se vedea pe sine așa cum era în tinerețe: pletele-i blonde îi curgeau valuri-valuri pe umeri, ochii îi erau albaștri de parcă tot azurul cerului se oglindea în ei, iar brațele vânjoase erau în armonie cu privirea hotărâtă a lui Paris. Păstorii veniră și ei cu hăinuțele în care era îmbrăcat Paris atunci când îl găsiseră, și toate acestea au fost suficiente pentru ca Priam să-l recunoască drept fiul său de mult pierdut. Și nu a fost bucurie mai mare la curtea regelui decât aceea provocată de redobândirea fiului pe care toți îl credeau mort.

Paris nu și-ar mai fi putut dori nimic: acum făcea parte din familia regală, era înconjurat de iubirea alor săi; ba, mai mult, era iubit cu patimă de nimfa Oenone, pe care și el o îndrăgea. Promisiunea Afroditei însă nu-i dădea pace. Zi și noapte se gândea numai și numai la Elena, frumoasa-frumoaselor. Era timpul să-și ceară răsplata pentru felul cum le judecase pe zeițe! Pătrunse în templul zeiței și, nu înainte de a-i aduce prinos de ofrande, zise:

– Zeiță, oare ai uitat promisiunea ce mi-ai făcut-o? Unde-i frumoasa Elena? Probabil în Sparta,

alături de soț. Nici nu visează la mine, ba chiar nici nu știe că exist! Așa înțelegi să-i răsplătești pe cei care te ajută?

– O, Paris, nu folosi vorbe aspre când te adresezi unei zeități! răspunse Afrodita prin glasul preotesei care avea grijă de templul său. Nu am uitat ce ți-am promis! Așteptam doar momentul prielnic, care se pare că a sosit. Cere-i tatălui tău o corabie și tineri care să te însoțească și pornește degrabă spre Sparta. Spune că vrei să reinnoiești relațiile cu Menelaos, regele de acolo. În rest, las' pe mine!

Așa a făcut Paris. A obținut ușor de la tatăl său o corabie și, însoțit de câțiva fruntași ai cetății, a pornit spre Sparta, chipurile pentru a încheia o alianță cu regele de acolo. Troienii au fost bine primiți de Menelaos și de soția lui, Elena. A fost suficient doar un schimb de priviri între frumoasa regină și Paris pentru ca o dragoste mistuitoare să se aprindă între ei. Se vede că Eros, poznașul, a fost și el cu tolba-i pe acolo!

Cu cât de mare era dragostea, cu atât mai mare le era chinul, pentru că îndrăgostiții nu vedeau cum s-ar fi putut împlini iubirea lor. Tot timpul, Menelaos era cu ochii pe draga-i soție, pe care o cucerise cu greu, căci atunci când Elena era la vârsta căsătoriei, veniră să o pețescă eroi vestiți în toată Grecia. Grea încercare și pentru Tindar, tatăl ei pământesc (Zeus nu voia să se știe că el este tatăl fetei, ca să nu o supere pe geloasa Hera): pe cine să aleagă drept ginere dintre atâția pețitori de soi? Și cum să facă pentru a nu supăra pe niciunul? Soluția a fost oferită de Ulise, despre care toți știau că